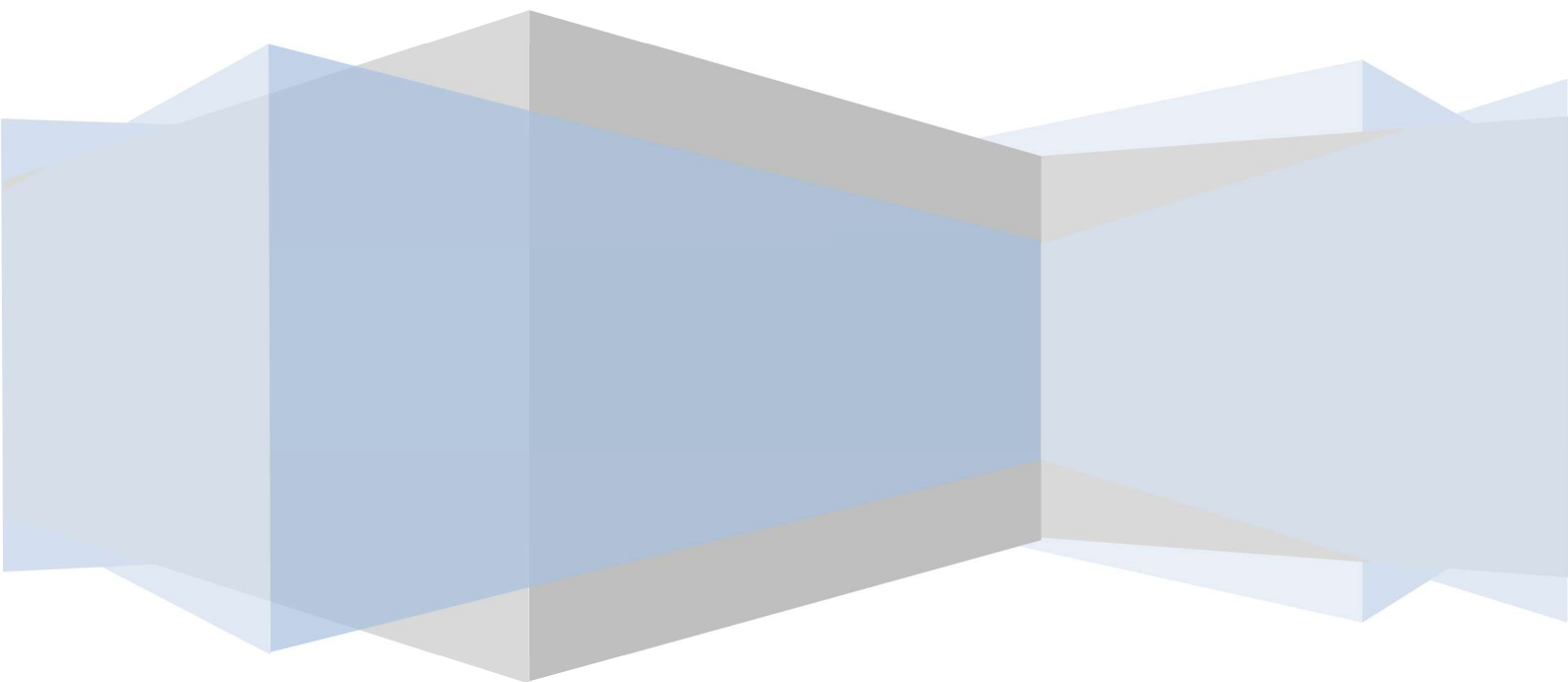

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
HERCEGBOSANSKA ŽUPANIJA
GRAD LIVNO

Analiza privatnog sektora

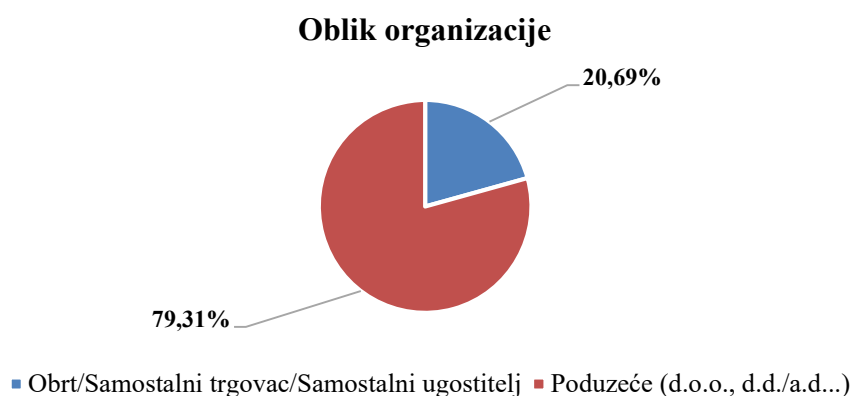

Svibanj, 2025.godine

Analiza privatnog sektora Grada Livna na dan 7. svibnja 2025. godine

Grad Livno je na dan 7.5.2025. godine napravio analizu privatnog sektora anketiranjem gospodarstava (svih organizacijskih oblika) kako bi uvidio zadovoljstvo privatnog sektora uslugama javnog sektora području Livna. Svrha anketiranja je bila **poboljšanje** usluga javnog sektora, **unaprjeđenje komunikacije** te **zajedničko djelovanje**.

Odgovori ispitanika su bili dobrovoljni u cilju razmjene iskustava, suradnju i povezivanje ispitanika (u ovom slučaju gospodarstvenika) i Grada Livna. Anketiranju je pristupilo 29 ispitanika. Svi ispitanici su dobrovoljno dali tražene podatke te su bili suglasni da se koriste s namjerom povezivanja, suradnje, razmjene iskustva i zajedničkog djelovanja Gradske uprave i gospodarstvenika.

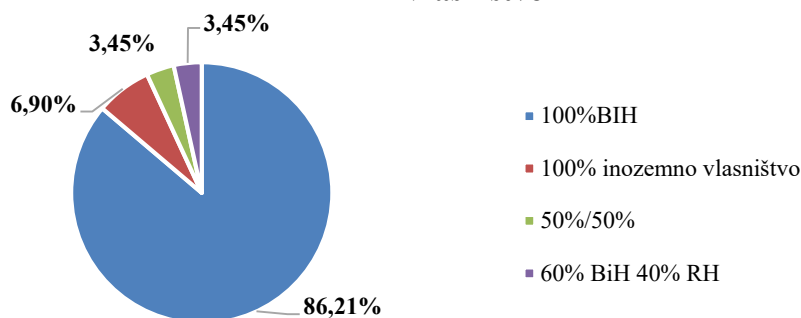
Najviše ispitanika je registrirano kao **društvo sa ograničenom odgovornošću** (njih 79,31% ili 23) te je 20,69% ili 6 ispitanika koje je registrirano kao **obrt/samostalni trgovac/samostalni ugostitelj**.

Djelatnosti koje prevladavaju među ispitanicima su **prerađivačka industrija** (37,95%), **trgovina na veliko i malo** (24,14%), **ostale uslužne djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti** (10,34%), a **djelatnosti iz poljoprivrede, stručnih, naučnih i tehničkih djelatnosti, informacija i komunikacija, građevinarstva, kao i djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića** obavlja po jedan ispitanik (svi po 3,45%).

Na pitanje o godini osnivanja, 8 ispitanika su novoosnovana poduzeća i obrti starosti do 3 godine, 12 ih posluje između 3 i 20 godina, dok 9 ispitanika predstavlja poduzeća s više od 20 godina poslovnog iskustva.

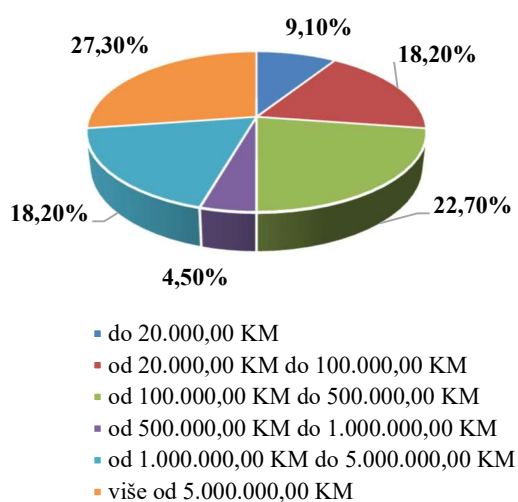
Po porijeklu kapitala 25 ispitanika je odgovorilo da je struktura vlasništva domaće vlasništvo, 2 ispitanika imaju 100% inozemno vlasništvo, dok po 1 ispitanik u strukturi vlasništva ima domaće i inozemno (u omjeru 50:50 i 60:40).

Vlasništvo

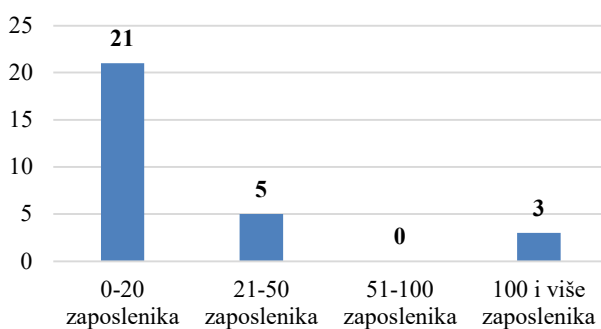

Odgovori ispitanika po prihodima ostvarenim u 2024. godini i broju zaposlenih su prikazani u grafikonima ispod:

Prihod ostvaren u 2024. godini

Broj zaposlenih

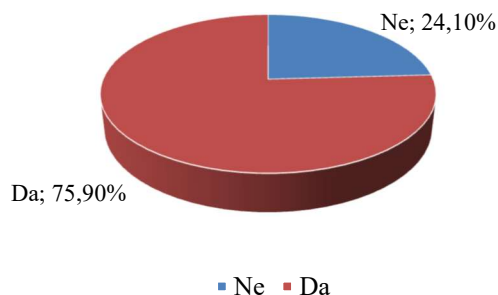
Više od 75% izvoza u prihodu u 2024. godini ostvarilo je 8 ispitanika, **od 25 % do 50% izvoza** njih 2, **od 50% do 75 % izvoza** 1 ispitanik, **do 25% izvoza** je ostvarilo 4 ispitanika, a 14 ispitanika je odgovorilo da **ne izvozi**. Ispitanici su za tržišta na kojima posluju naveli sljedeće države:

- BiH – 19 odgovora
- Hrvatska- 12 odgovora
- Njemačka- 10 odgovora
- Austrija – 5 odgovora
- Slovenija – 3 odgovora
- Belgija, Italija, Srbija, Sjedinjene Američke države – 2 odgovora
- Luxemburg, Kanada, Švedska, Danska, Crna Gora, Švicarska i Engleska – 1 odgovor

Na pitanje: "**Da li je direktor/ vlasnik žena?**" 2 ispitanika su odgovorila da je direktor žena, 6 ispitanika da je žena vlasnik, dok 21 ispitanik je odgovorio da žena nije direktor/vlasnik.

Povećati broj zaposlenih u naredne 3 godine planira 22 ispitanika, od čega 18 poduzeća i 4 obrtnika.

Povećanje broja zaposlenih u naredne 3 godine

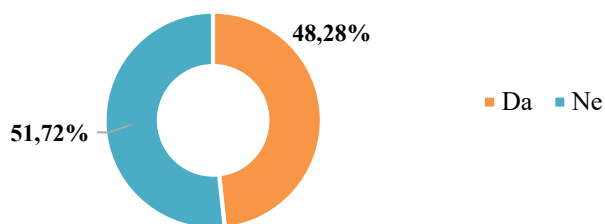

Ispitanici koji planiraju povećati broj zaposlenika u naredne 3 godine, su naveli očekivani broj kao i profil radnika koje planiraju zaposliti i to po sljedećim djelatnostima:

- 11 ispitanika iz djelatnosti **C-prerađivačka industrija** u ukupnom broju 103 nova zaposlenika.
- 4 ispitanika iz djelatnosti **G- trgovina na veliko i malo** u ukupnom broju 16 novih zaposlenika.
- 3 ispitanika iz djelatnosti **N- administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti** namjerava zaposliti u ukupnom broju 18 novih radnika.
- Po jedan ispitanik iz djelatnosti **F – građevinarstvo** planira zaposliti 10 radnika, **I- djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića** 5 radnika, **M- stručne, naučne i tehničke djelatnosti** te **S- ostale uslužne djelatnosti** 1 radnika.

Potrebu za obukom radne snage ili prekvalifikacijom iskazalo je 14 ispitanika. Područja obuke koja su naveli ispitanici su: proizvodnja i uslužne djelatnosti, proizvodnja vlačnih opruga, stroja obrada metala, nove tehnologije u programiranju i proizvodnji odnosno transportu, cvijeće, hortikultura, uredsko poslovanje, informatika, strani jezici, obrada metala, rukovaoci strojevima, priprema, lakiranje i montiranje sobnih vrata, stolar / monter, radnici u građevinarstvu, te autolimarski zanat.

Potreba za obukom radne snage u naredne 3 godine

Na pitanje: **"Planirate li u naredne 3 godine proširiti Vaše tržište?"**, 14 ispitanika su **potvrđno** odgovorila (48,28%) dok 15 ispitanika (51,72%) ne planira proširiti tržište. Države u koje planiraju povećati tržište naveli su: BiH, Srbija, Crna gora, Makedonija, Mađarska, Bugarska, Njemačka, Engleska, Skandinavske zemlje, SAD, Australija, Bliski Istok, Hrvatska, Austrija, jugozapadna BiH.

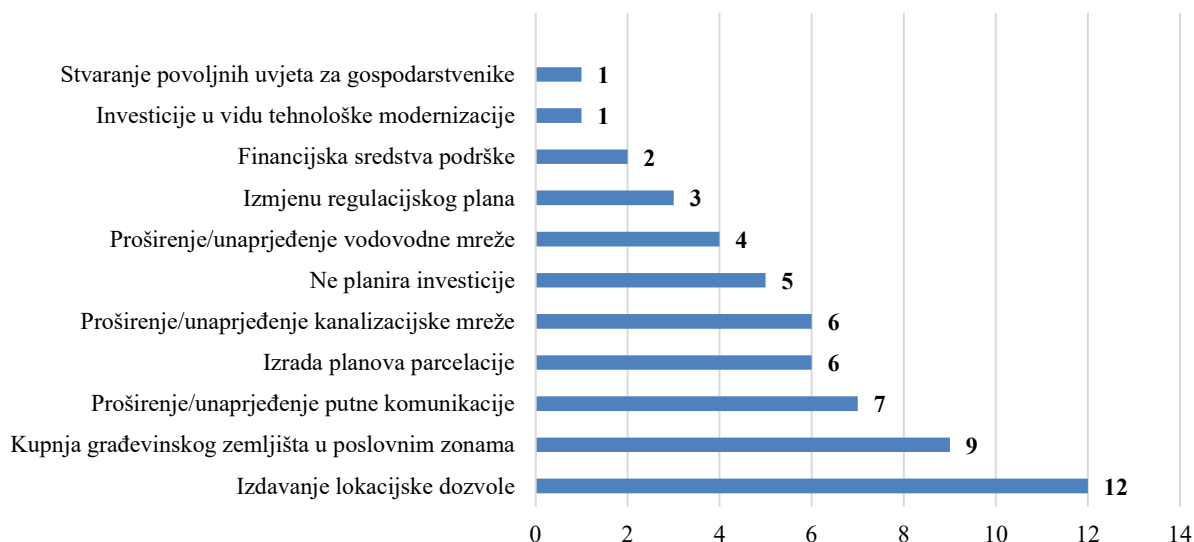
Većina ispitanika 65,52% (njih 19) planira ulagati u izgradnju novih proizvodnih objekata ili proširenje postojećih u naredne 3 godine, a investiciju u opremu, strojeve ili digitalizaciju u iznosu većem od 10.000 KM godišnje čak 26 ispitanika.

Za financijske izvore koje ispitanici planiraju koristiti kako bi realizirali navedene investicije i ulaganja u anketi je bio omogućen odabir više odgovora:

- Vlastita sredstva - 26 ispitanika
- Krediti financijskih institucija – 17 ispitanika
- Sredstva podrške Grada Livna – 12 ispitanika
- Sredstva podrške viših razina vlasti (kanton, entitet) – 9 ispitanika
- Sredstva podrške donatorskih projekata – 7 ispitanika

Usluge koje ispitanici očekuju da će koristiti u naredne 3 godine kako bi realizirali investicije i ulaganja prikazane su u grafikonu:

Korištenje usluga u naredne 3 godine

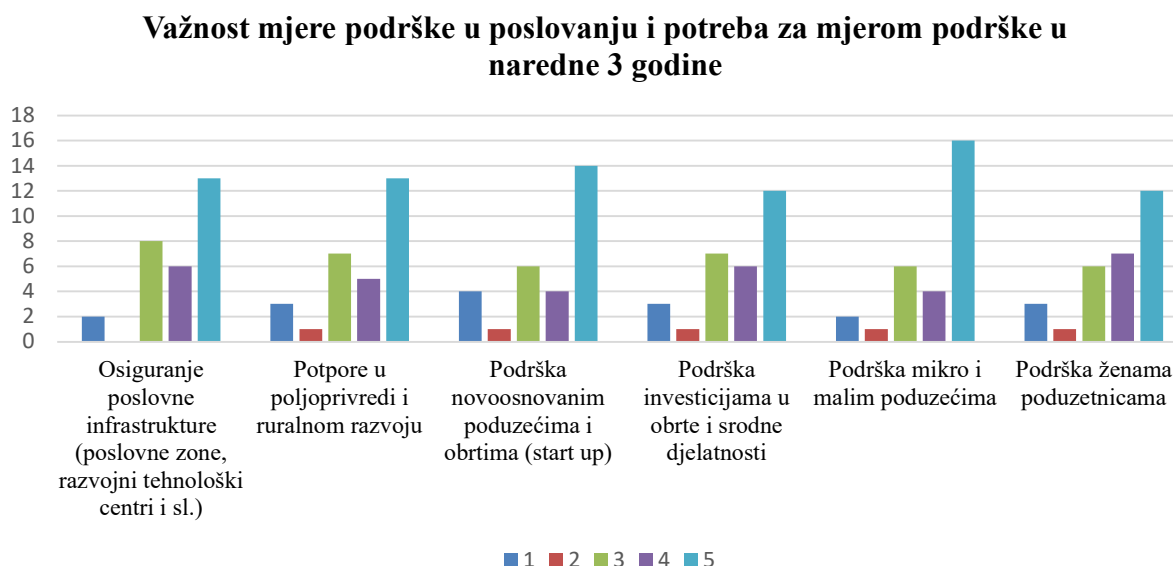

Na pitanje: **"Na koji način, usluge Gradske uprave mogu biti poboljšane?"** ispitanici su mogli odabrati više odgovora te su organizaciju posebnog ureda za gospodarstvenike naveli kao uslugu koja može biti poboljšana (21 ispitanika). Poboljšanje dostupnosti elektronskih obrazaca na web stranici je navelo 18, a 17 ispitanika uspostavu dodatnih online alata za komunikaciju i realizaciju zahtjeva.

Za "Važnost mjere podrške za Vaše poslovanje i Vašu potrebu za mjerom podrške u naredne 3 godine" ispitanicima je omogućeno ocjenjivanje sljedećih mjera podrške ocjenom od 1 do 5, (gdje je 1 najmanje važno a 5 najvažnije):

- Organizacija sudjelovanja gospodarstvenika na događajima koji im omogućavaju pronalaženju novih tržišta i kupaca (poslovni susreti, gospodarski forumi, sajmovi, investicijske konferencije,..)
- Financijska potpora investitorima na neizgrađenom građevinskom zemljištu
- Podrška registraciji poduzećima i obrtima
- Podrška novoosnovanim poduzećima i obrtima (start up)
- Podrška investicijama u obrte i srodne djelatnosti
- Podrška mikro i malim poduzećima
- Podrška ženama poduzetnicama
- Podrška poduzećima koji ostvare suradnju s dijasporom
- Potpore u poljoprivredi i ruralnom razvoju
- Usluge Business parka Linnovate (organizacija edukacije, programa mentorstva i sl.)
- Oslobađanje plaćanja komunalne pristojbe na istaknutu tvrtku za prvu godinu registracije
- Oslobađanje obveze plaćanja naknade za uređenje građevnog zemljišta na području "Rasadnik"
- Osiguranje poslovne infrastrukture (poslovne zone, razvojni tehnološki centri i sl.)

Od gore navedenih mjera, na grafikonu su prikazane mjere podrške koje su ispitanici ocijenili po važnosti te potrebi za mjerom u naredne 3 godine, među kojima se ističu: podrška mikro i malim poduzećima te podrška novoosnovanim poduzećima i obrtima.

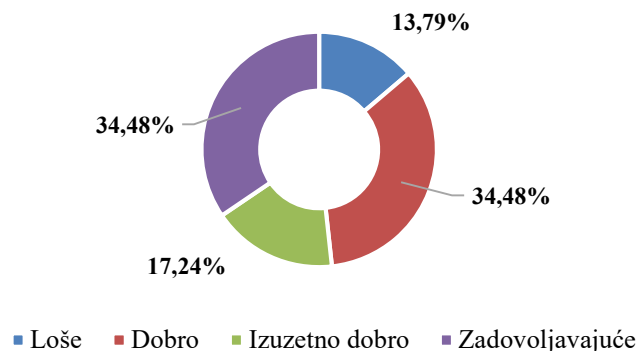
Kao prijedloge za mjerama podrške koje je potrebno razviti u gradu Livnu ispitanici su naveli sljedeće:

- Potpora malim poduzećima

- Financijska potpora novim firmama, potpora za investicije
- Rješavanje stanje u katastru i gruntovnici
- Stvarati pozitivnu klimu za poduzetništvo
- Nastavak dobrih poteza na poboljšanju uvjeta za gospodarstvenike i stimuliranje novih poduzeća čije djelatnosti nema u Livnu
- Kontrola korupcije, zbrinjavanje otpada te veće ulaganje u turističke pogone i udruge i ulaganje u infrastrukturu
- Bolji rad gradskih službi (imovinska i građevinska)
- Dodjela građevinskog zemljišta

Poslovno okruženje u gradu Livnu je 10 ispitanika ocijenilo **dobrim i zadovoljavajućim**. **Izuzetno dobrim** poslovnim okruženjem smatra njih 5, dok grad Livno kao mjesto za poslovanje 4 ispitanika su ocijenila **lošim**.

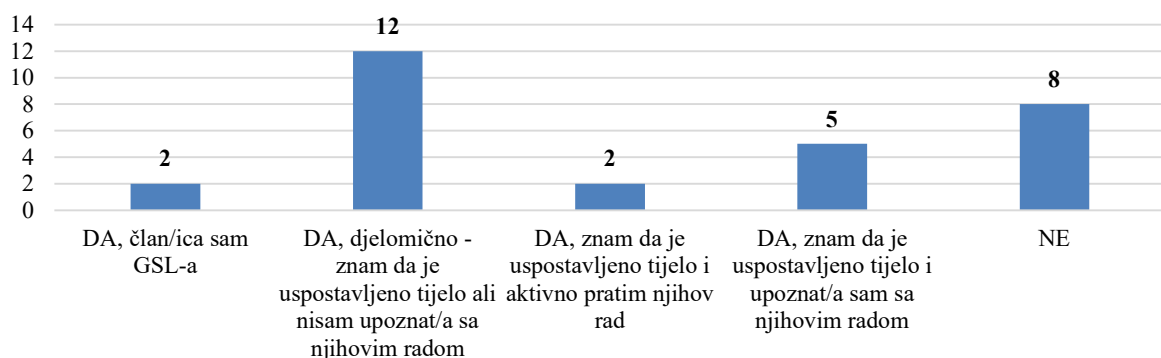
Ocjena poslovnog okruženja u Livnu

Na pitanje: "**Kako ocjenjujete odnos javnog i privatnog sektora u posljednjih godinu dana?**" 13 ispitanika je odgovorilo da **postoji napredak**, 12 ispitanika smatra da se **ništa nije promijenilo**, 3 ispitanika primjećuje **značajno poboljšanje**, a 1 ispitanik smatra da je **značajno pogoršano**.

Sa postojanjem Gospodarskog savjeta Grada Livna (GSL) upoznato je 21 ispitanika s tim da 12 njih nije upoznato s radom, 5 ispitanika je upoznato sa radom, a 2 ispitanika aktivno prate rad, kao i 2 ispitanika koji su članovi navedenog savjetodavnog tijela.

Informiranost o radu Gospodarskog savjeta Grada Livna

Ispitanici su predložili sljedeće mjere/projekte/inicijative za učinkovitiji rad GSL-a:

- Da poduzmu nešto po pitanju malih poduzetnika
- Digitalizacija Gradske uprave s ciljem bržeg pružanja usluga od strane gradske administracije
- Redovitije sastajanje s transparentnim radom i konkretnim idejama
- Poboljšati reklamiranje GSL i njihovih usluga
- UGSL imenovati poduzetnike koji svojim poslovanjem mogu biti primjer
- Financijska pomoć
- Stručno savjetovanje, pravno tumačenje aktualnih tema koje su usko povezane sa poslovanjem (npr. Odluka o minimalnoj plaći, pomoć poslodavcima i drugo)
- Organizacija redovitih sastanaka s poduzetnicima za razmjenu iskustava i potreba, te suradnja s obrazovnim institucijama radi prilagodbe obrazovnih programa potrebama tržišta rada
- Strateško planiranje, koje je realno i ostvarivo.

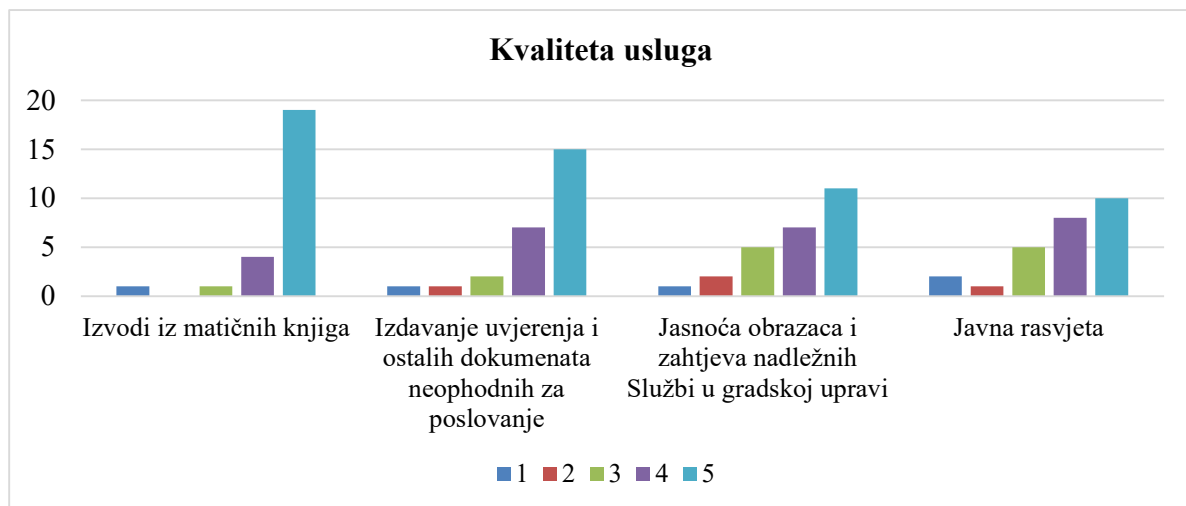
Za unapređenje poslovnog okruženja u gradu Livnu naveli su da je potrebno posvetiti se unapređenju Livna, uvesti porez na obradivo, a zapušteno privatno zemljište, lansiranje ideja za gospodarstvenike koja su samoodrživa u drugim sličnim zemljopisnim područjima, bolja komunikacija gradonačelnika i službi s investitorima, koncentracija na stvarne investitore iz dijaspole, pojednostavljenje administrativnih procedura za pokretanje i vođenje poslovanja.

Za **"Ocjenu kvalitete usluga"** ispitanicima je omogućeno ocjenjivanje sljedećih usluga Gradske uprave ocjenom od 1 do 5 (gdje je 1 loše a 5 izvrsno):

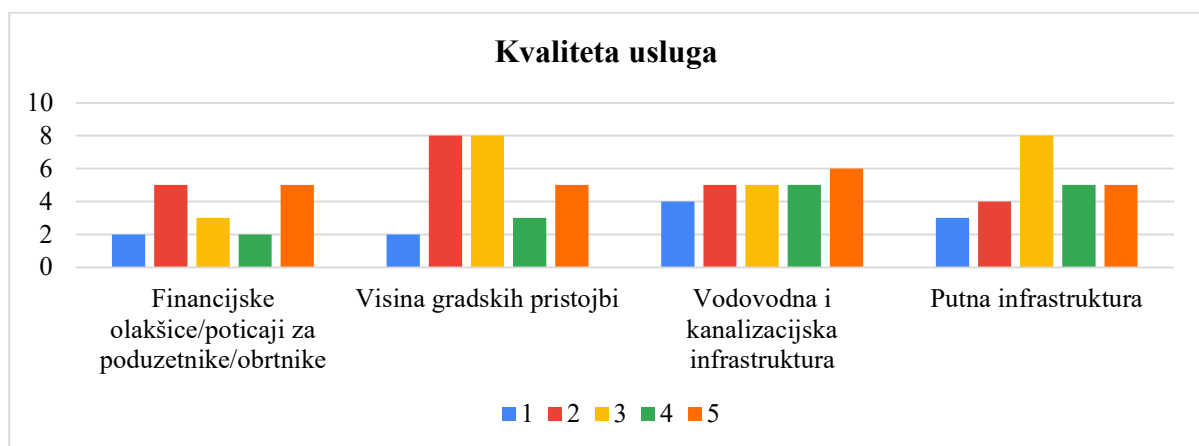
- Postupak kupnje građevinskog zemljišta
- Izdavanje lokacijske dozvole
- Izdavanje građevinske dozvole
- Izdavanje uvjerenja i ostalih dokumenata neophodnih za poslovanje
- Jasnoća obrazaca i zahtjeva nadležnih Službi u gradskoj upravi
- Izvodi iz matičnih knjiga
- Rad Centra za pružanje usluga građanima Grada Livna (šalter sala)
- Registracija samostalnih djelatnosti (obrta i srodnih djelatnosti, trgovačke djelatnosti, ugostiteljske djelatnosti, turističke djelatnosti)
- Upis i ažuriranje poljoprivrednika
- Rad katastra nekretnina
- Rad nadležne inspekcije Grada Livna (komunalni, građevinsko-urbanistički i tržišno-turističko-ugostiteljski inspektor)
- Financijske olakšice/poticaji za poduzetnike/obrtnike
- Visina gradskih pristojbi
- Savjetovanje i pružanje informacija od službenika u gradskoj upravi
- Vodovodna i kanalizacijska infrastruktura
- Putna infrastruktura
- Elektro infrastruktura

- Telekomunikacije
- Odvoz otpada
- Javna rasvjeta
- Informiranje o raspoloživim mjerama podrške koje realizira grad Livno (uključujući ostale razine vlasti ali i donatorska sredstva)

Od gore navedenih usluga, na grafikonu su prikazane usluge koje su ispitanici ocijenili izvrsnom ocjenom.

Od gore navedenih usluga, na grafikonu su prikazane usluge koje su ispitanici ocijenili lošijom ocjenom.

Na kraju ankete kao dodatne prijedloge ispitanici su naveli da se uvede plaćena praksa učenika srednjih škola te da se nastavi raditi kao i u prethodne dvije godine.